

MINISTERSTVO FINANCÍ

Odbor 39 – Správní činnosti

Ministerstvo vnitra
odbor veřejné správy, dozoru a kontroly

PID: MFCRBXAWFP
Č. j.: MF-3831/2021/3903-3
Zpracovatel: Josífková Jana, Ing. Mgr.
Ruta Luboš, Mgr.
Počet listů: 4

Praha 23. 2. 2021

Odpověď na žádost o stanovisko k otázkám souvisejícím s nově zavedenými poplatky za komunální odpad

K č. j.: MV-16220-1/ODK-2021

Dne 2. 2. 2021 byla Ministerstvu financí doručena žádost Ministerstva vnitra o stanovisko k otázkám souvisejícím s nově zavedenými poplatky za komunální odpad, které byly do zákona o místních poplatcích implementovány zákonem č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností.

Úvodem si dovoluujeme upozornit, že Ministerstvo financí není gestorem zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“). Dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí je v souladu s ustanovením § 123 a násl. zákona o obcích plně v kompetenci Ministerstva vnitra. Přes tuto skutečnost vyjadřujeme právní názor Ministerstva financí i k otázkám týkajících se obecně závazných vyhlášek.

A) Možnosti zásahů do stávajících OZV o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a OZV o poplatku za komunální odpad

1. Lze i přes absenci zákonných zmocnění pro vydávání OZV zavádějící místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a OZV zavádějící poplatek za komunální odpad tyto stávající OZV v průběhu roku 2021 měnit? Pokud ano, za jakých podmínek?

A. Lze v případě, že novelizace těchto OZV nejsou obecně možné, připustit novelizace zjednávací nápravu jejich nezákonností? A pokud ano, pak obecně, či pouze na základě příslušné výzvy Ministerstva vnitra? Popř. za jakých dalších podmínek či omezení?

B. Jsou-li novelizace těchto OZV možné obecně, platí odlišné podmínky pro novelizace OZV o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (vázaném na

poplatkové období kalendářního roku) a OZV o poplatku za komunální odpad (bez této vazby)? Např. z hlediska toho, zda příslušné změny jsou ve prospěch či neprospěch poplatníka?

S názorem Ministerstva vnitra ve věci změny obecně závazné vyhlášky, a to jak v případě změny provedené z iniciativy obce, tak na základě odstranění nezákonností z iniciativy Ministerstva vnitra, se ztotožňujeme.

2. Je přípustné, aby při absenci zákonných zmocnění pro vydávání OZV zavádějící místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a OZV zavádějící poplatek za komunální odpad obce, tyto OZV v roce 2021 přesto vydaly, a to v situaci, kdy jimi nahrazují OZV, které si na základě příslušných přechodných ustanovení mohly ponechat a poplatek na základě nich vybírat? Pokud ano, za jakých podmínek?

Přes skutečnost, že provedení úprav původní obecně závazné vyhlášky vydáním zcela nové vyhlášky se často může jevit jako vhodnější postup realizace změny, je nutné respektovat přechodná ustanovení zákona o místních poplatcích a zákona o odpadech, které tuto možnost nepřipouští.

B) Řešení situací, kdy obec před vyhlášením novely zákona o místních poplatcích a nového zákona o odpadech ve Sbírce zákonů (před nabytím jejich platnosti) zavedla s účinností od 1. ledna 2021 zcela nově poplatek za komunální odpad nebo místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

3. Je podmínku „zavedení“ poplatku za komunální odpad nebo místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů přede dnem 1. ledna 2021, s přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem, třeba vykládat tak, že obec před tímto datem uvedený poplatek musela vybírat, nebo postačí, že před tímto datem předmětná OZV zavádějící stávající poplatek „pouze“ nabyla platnosti (tj. lze poplatek považovat za zavedený před účinností jeho zavedení)?

Podle čl. II bodu 2 přechodných ustanovení platí, že „Obec může za poplatkové období roku 2021 **vybírat** poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který **zavedla** přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Pro poplatkové povinnosti u tohoto poplatku, jakož i pro práva a povinnosti s nimi související, vzniklé v poplatkovém období roku 2021, se použije zákon č. 565/1990 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a obecně závazné vyhlášky vydané na základě jeho zmocnění, **účinné ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona**“.

Z daného ustanovení jednoznačně vyplývá povinnost **zavést** poplatek platnou obecně závaznou vyhláškou účinnou k 1. 1. 2021. „**Výběr poplatku**“ je v dispozici správce poplatku, přičemž správa poplatku se řídí zákonem o místních poplatcích a daňovým řádem a nesouvisí se zavedením poplatku ve smyslu uvedeného přechodného ustanovení.

4. Lze obecně zavést některý z nových místních poplatků za komunální odpad (které jsou oba ve smyslu § 10a odst. 1 zákona o místních poplatcích vázány na poplatkové období kalendářního roku) v průběhu kalendářního roku?

Vzhledem ke skutečnosti, že zdaňovacím obdobím je kalendářní rok, nelze obecně závaznou vyhlášku přijmout s účinností pro část tohoto zdaňovacího období. Obec může jeden z poplatků za komunální odpad v průběhu kalendářního roku zavést, ale účinnost obecně závazné vyhlášky, kterou je poplatek zaveden, musí být stanovena od 1. 1. následujícího roku.

5. Ve specifickém případě, že obec zavedla s účinností od 1. ledna 2021 některý ze stávajících poplatků, aniž by jej v roce 2020 vybírala, proč by se příslušná OZV dostala do rozporu se zákonem, může pro poplatkové období 2021 přijmout některý z nových poplatků za komunální odpad (rušený poplatek „transformovat“ do jemu odpovídající současné obdoby), nebo obec pro rok 2021 nemůže v takovém případě vybírat žádný poplatek související s produkcí komunálního odpadu na jejím území?

6. V případě, že obec zavedla s účinností od 1. ledna 2021 namísto místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který doposud vybírala, poplatek za komunální odpad, nebo naopak místo poplatku za komunální odpad zavedla výše uvedený místní poplatek za provoz systému, může se pro poplatkové období 2021 v rámci nápravy dané situace navrátit k předchozímu vybíranému poplatku, který by si jinak byla v souladu s příslušnými přechodnými ustanoveními byla oprávněna ponechat (opětovně jej OZV zavést)?

Při řešení těchto otázek odkazujeme na shora uvedená vyjádření.

C) Výpočet a sazba místního poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

7. Je povinností obcí v OZV o místním poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci ve variantě se základem poplatku podle kapacity soustředovacích prostředků stanovovat jednotnou sazbu poplatku ve výši maximálně 1 Kč za litr objednané kapacity shromažďovacích prostředků, nebo obce mohou tuto sazbu stanovit v diferencované výši v závislosti na množství objednaného odvozu odpadu a jeho frekvenci [např. „sazba poplatku činí: a) 0,5 Kč za litr při objednání kapacity soustředovacích prostředků 240 l na měsíc a frekvenci svozu 2x do měsíce, b) 0,8 Kč za litr při objednání kapacity 480 l na měsíc a frekvenci svozu 4x do měsíce“]?

Základním smyslem, na němž je založen poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, ať již stanovený na objemovém, hmotnostním či kapacitním základě, je zpoplatnění skutečného množství vyprodukovaného odpadu. Z této premisy musí vycházet i konstrukce sazby poplatku. Není proto rozhodné, kolik svozů v dílčím zdaňovacím období je provedeno, ale jaká je objednaná kapacita soustředovacích

prostředků na poplatkové období. To znamená, že u každého jednotlivě provedeného svozu bude východiskem objednaná kapacita soustředovacích prostředků, např. při svozu 2x měsíčně a kapacitě 60 l bude základem pro výpočet poplatku celkově odvezená kapacita odpadu v objemu 120 l. Sazba poplatku musí být stanovena tak, aby bylo zajištěno rovné postavení poplatníků, tj. jednotně ve výši maximálně 1 Kč za litr objednané kapacity soustředovacích prostředků.

8. Může obec namísto stanovení sazby poplatku v podobě „sazba poplatku činí ... Kč za litr“ stanovit „ceník“, ve kterém uvede na straně jedné způsob svozu odpadu, které mohou být objednány (frekvence svozu a objem shromažďovacího prostředku) a na straně druhé cenu za zvolený způsob svozu, to vše při respektování maximální zákonem stanovené výše sazby poplatku? Je „ceníkové“ určení sazby přípustné s ohledem na stanovený způsob výpočtu poplatku dle § 10m zákona o místních poplatcích?

Poplatek vychází z předpokládaného množství směsného odpadu, který bude obec povinna v poplatkovém období přebírat v množství odpovídajícím kapacitě soustředovacích prostředků. Není zcela jasné, co je myšleno „cenou za zvolený způsob svozu“, neboť způsob svozu je záležitostí obce a není předmětem zpoplatnění.

Pokud je „způsobem svozu“ myšlena frekvence svozu, je dle důvodové zprávy obcím „ponechána volnost ve způsobu realizace objednávání kapacity soustředovacích prostředků. Může jít například o celkový objem přidělených pytlů na odpad, nebo o součin objemu přidělené soustředovací nádoby a počtu jejích vyprázdnění za poplatkové období.“.

Celková výše poplatku by měla být vždy stanovena za skutečně vyprodukované množství odpadu za poplatkové období (viz odpověď na otázku 7), přičemž základem poplatku je vždy obcí stanovená jednotná sazba za jeden litr. Pokud obec zpracuje informace „do ceníku“, resp. tabulkovou formou, může tak učinit, s ohledem na uvedené skutečnosti, to však považujeme za nadbytečné.

D) Možnosti objednání kapacity soustředovacího prostředku u místního poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

9. Může obec poplatníka, resp. plátce, omezit ve volbě objednané kapacity soustředovacích prostředků tím, že mu umožní objednat si odvoz odpadu ze soustředovacích prostředků o předem stanoveném objemu a frekvenci, který však poplatník reálně nevyužije a dobrovolně by si jej neobjednal (např. poplatník má zájem objednat si pouze odvoz odpadu ve frekvenci 1x za 14 dní pro nádobu o objemu 60 l, obec však nabízí odvoz 1x týdně pro nádoby minimálně od 120l výše)?

Frekvenci svozu stanoví obec dle svých možností a potřeb.

Pokud jde o kapacitu (velikost, objem) soustředovacích prostředků, tu si určí plátce poplatku, resp. poplatník. V praxi tak obec vymezení soustředovací prostředky (nádoby,

pytle apod.) různých objemů, aby měl plátce poplatku, resp. poplatník, možnost si vybrat kapacitu soustředovacího prostředku, která bude nejvíce odpovídat jeho potřebám, tj. množství předpokládaného produkovaného odpadu, a to ve vazbě na obcí nabízenou četnost svozu.

Nelze však vyloučit situaci, kdy bude obec nabízet pouze jednu kapacitu nádoby. V tom případě nebude mít plátce poplatku jinou možnost, než regulovat předem stanovené množství odpadu tím, že si vybere z obcí nabízené četnosti svozu tu pro něho nejvhodnější, přičemž bude vycházet z propočtu dosavadní produkce dopadu z nemovité věci ve vazbě na nabízenou kapacitu nádoby.

10. Může obec nabízené způsoby svozu uvést přímo v OZV zavádějící předmětný místní poplatek, byť takové ustanovení nelze opřít o § 14 zákona o místních poplatcích? Lze chápat vyjmenování nabízených způsobů svozu, které si lze objednat, jako informativní či jako upřesňující ustanovení významné např. pro účely ohlášení údajů rozhodných pro stanovení poplatku [§ 14a odst. 2 písm. c) zákona o místních poplatcích]?

Způsob svozu odpadu je záležitostí obce a nepatří mezi náležitosti obecně závazné vyhlášky. Pokud je „způsobem svozu“ myšlena frekvence svozu, pak odkazujeme na odpověď pod bodem 8. V daném případě se bude jednat o údaj rozhodný pro stanovení poplatku ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. c) zákona o místních poplatcích.

11. Může si poplatník, resp. plátce objednat kapacitu soustředovacích prostředků pouze pro část roku (např. vlastník nemovité věci zahrnující stavbu pro rodinou rekreaci, v níž nemá bydliště žádná fyzická osoba, má zájem si objednat svoz odpadu pouze na letní měsíce, kdy se zde zdržuje), byť je místní poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci ročního charakteru?

Jelikož místní poplatek stanovený na základě kapacity soustředovacích prostředků vychází ze skutečného množství odloženého směsného odpadu z nemovité věci, je možné, aby si plátce poplatku, resp. poplatník, objednal kapacitu soustředovacích prostředků na odpad na určitou část zdaňovacího období, po kterou bude z nemovité věci produkován odpad (tj. dle dílčího zdaňovacího období, kterým je kalendářní měsíc). Pokud však obec určí minimální základ dílčího poplatku ve smyslu ust. § 10k odst. 4 písm. b) zákona o místních poplatcích, bude plátce poplatku, resp. poplatník, povinen tuto částku uhradit i za kalendářní měsíce, v nichž se v nemovité věci nezdržuje, resp. neodkládá z ní odpad.

12. Může poplatník, resp. plátce poplatku změnit v průběhu poplatkového období objednanou kapacitu soustředovacích prostředků v návaznosti na změnu jeho individuálních potřeb (snížení nebo zvýšení potřeby odkládat odpad)? Vyžaduje provedení změny objednané kapacity souhlas obce či alespoň splnění obcí předem stanovených podmínek pro tuto změnu?

Plátce poplatku, resp. poplatník, je oprávněn změnit v průběhu zdaňovacího období objednanou kapacitu soustředovacích prostředků v návaznosti na změnu jeho potřeb. V takovém případě je povinen podle ust. § 14a odst. 4 zákona o místních poplatcích podat ohlášení ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy změna nastala, nestanoví-li obecně závazná vyhláška lhůtu delší. Změna kapacity soustředovacích prostředků se však může do výše poplatku promítnout nejdříve v následujícím dílčím poplatkovém období, nestanoví-li plátce poplatku resp. poplatník, pozdější poplatkové období.

13. Je objednání kapacity soustředovacích prostředků nebo změna této objednávky součástí ohlašovací povinnosti ve smyslu § 14a odst. 1 a 4 zákona o místních poplatcích, nebo představují tato objednávka (změna objednávky) a její ohlášení dvě odlišná právní jednání (první ve vztahu k obci jakožto subjektu zajišťujícímu obecní systém odpadového hospodářství, druhé vůči správci poplatku), byť fakticky mohou být provedena v jeden okamžik?

Obcím je ponechána volnost ve způsobu realizace objednávání kapacity soustředovacích prostředků.

Z hlediska správy poplatku je údaj o kapacitě soustředovacích prostředků jedním z údajů rozhodných pro stanovení poplatku, když kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc na odpad je dle ust. § 10k odst. 1 písm. c) zákona o místních poplatcích základem pro stanovení poplatku. Musí být proto součástí ohlašovací povinnosti pro účely správy místního poplatku.

E) Splatnost místního poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

14. Lze splatnost poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci se základem poplatku podle kapacity soustředovacích prostředků stanovit před uplynutím příslušného poplatkového období (kalendářního roku, za který je poplatek vybírán)?

Zákon o místních poplatcích v ust. § 10o odst. 1 zákona o místních poplatcích stanoví, že poplatkovým obdobím u poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je kalendářní rok. Teprve po uplynutí zdaňovacího období je na jisto postaveno, jaká je celková výše poplatkové povinnosti plátce poplatku, resp. poplatníka. Lhůta splatnosti, kterou obec v obecně závazné vyhlášce stanoví, musí tuto skutečnost reflektovat, tj. lhůta splatnosti dle obecně závazné vyhlášky nemůže být stanovena před koncem zdaňovacího období.

15. Nejednalo by se v takovém případě (tj. při termínu splatnosti předcházejícím okamžiku, kdy je známa výše poplatku) ve skutečnosti o zálohu na poplatek, a pokud ano, je stanovení povinnosti platit tuto zálohu v OZV z hlediska zákona přípustné?

Pro zodpovězení otázky, zda je možné platit poplatek před uplynutím zdaňovacího období, je třeba vyjít z obecné právní úpravy daňového řádu. Právní úprava zajištění daně prostřednictvím záloh je obsažena v ust. § 174 a násl. daňového řádu a vyplývá

z ní, že daňový řád umožňuje zajistit daň prostřednictvím záloh, jestliže daň není ještě známa a neuplynul den splatnosti. Jde tedy o jeden ze zajišťovacích institutů, který slouží k zajištění budoucí daňové (poplatkové) povinnosti. Jelikož v souvislosti se zajištěním daně dochází k poměrně značnému zásahu do práv daňového (poplatkového) subjektu, daňový řád nestanoví konkrétní daně, které budou tímto způsobem ošetřeny, ale ponechává stanovení povinnosti platit zálohy na daň na zakotvení ve zvláštních právních předpisech (v daném případě tedy v zákoně o místních poplatcích). Právní úpravu, která by se týkala možnosti stanovení místního poplatku před uplynutím zdaňovacího období, resp. možnosti hradit poplatkovou povinnost zálohově, však zákon o místních poplatcích neobsahuje. Vzhledem k tomu nelze poplatek za odkládání odpadu z nemovité věci tímto způsobem zajistit a zálohově vybrat.

Otázky 16, 17, 18 - viz předchozí odpověď, stanovení daně navrhovaným způsobem (např. vydání platebních výměrů „po částech“ zdaňovacího období) není dle daňového řádu přípustné.

F) Minimální základ dílčího poplatku

19. Je přípustné, aby obec stanovila výši minimálního základu dílčího poplatku diferencovaně pro poplatníky bydlící v typově různých nemovitých věcech, resp. vlastnicích typově různé nemovité věci, v nichž nebydlí žádná fyzická osoba (např. pro poplatníka v bytě bude stanoven minimální základ dílčího poplatku 45 I, kdežto pro poplatníka v rodinném domě 60 I)?

Takový postup není přípustný. Je třeba mít na paměti, že poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je konstruován tak, aby zachycoval skutečnou produkci odpadu. Vychází tak z obecných principů práva životního prostředí „znečišťovatel platí“. Pro stanovení výše dílčího základu poplatku tak nemůže být zohledněno, z jaké nemovité věci odpad pochází, zda z bytu, rodinného domu, či rekreačního objektu, ani není významná skutečnost, zda je nemovitá věc aktuálně obydlena či nikoliv.

G) Ohlašovací povinnost

20. Lze i s přihlédnutím k jasnému znění ustanovení § 14a odst. 1 věta druhá zákona o místních poplatcích a shora uvedeným právním argumentům trvat na závěru, že ohlašovací povinnost ve vztahu k údajům zakládajícím nárok poplatníka na osvobození nebo úlevu od poplatku je uložena poplatníkovi, a nikoliv plátcí poplatku? Je-li tato povinnost uložena plátcí, jaký důsledek má její případné nesplnění ve stanovené lhůtě?

Předně je třeba uvést, že zákon o místních poplatcích nepředpokládá osvobození či úlevy od místního poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, a to právě s ohledem na jeho smysl a účel, tj. platit za skutečně vyprodukované množství odpadu. Pro zjednodušení správy poplatku byl proto zaveden plátcé poplatku, jakožto osoba, která je povinna komunikovat se správcem poplatku a provádět veškeré úkony s poplatkovou povinností spojené, mj. též podávat ohlášení. Nicméně

zákon o místních poplatcích explicitně nevylučuje, že by osvobození či úlevu na poplatek ve smyslu ust. § 14 odst. 3 písm. a), b) zákona o místních poplatcích nemohla obec v obecně závazné vyhlášce stanovit. Pokud by se obec rozhodla v obecně závazné vyhlášce osvobození či úlevy upravit, pak by osobou povinnou splnit ohlašovací povinnost k ohlášení údajů rozhodných pro osvobození nebo úlevu od poplatku byl vždy dotčený poplatník, který by si sám musel osvobození či úlevu ve stanovené lhůtě uplatnit. Tato skutečnost vyplývá jednak z ust. § 14a odst. 6 zákona o místních poplatcích, ale též z ust. 92 daňového řádu, podle kterého dokazování provádí příslušný správce daně. Je to tedy výlučně správce daně, kdo je oprávněn hodnotit důkazní materiál a na základě předložených důkazů rozhodnout, zda poplatník tvrzený nárok prokázal. Tato povinnost nemůže být přenesena na plátce poplatku. Navíc by uvedeným postupem mohlo dojít k porušení povinnosti mlčenlivosti dle ust. § 52 daňového řádu.

21. Může obec v rámci konkretizace § 14a odst. 2 písm. c) zákona o místních poplatcích uvést, že plátce je povinen v ohlášení uvést počet osob bydlících v nemovité věci?

Uvedený údaj není údajem rozhodným pro stanovení místního poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Určení počtu osob, které v nemovité věci bydlely v jednotlivých kalendářních měsících, je nezbytné pro vypočtení výše poplatku, připadajícího na jednotlivé poplatníky za zdaňovací období. Tyto informace jsou významné pro plátce poplatku. Správce poplatku není povinen (ani oprávněn) prověřovat, zda jednotliví poplatníci plátcí poplatku poplatek uhradili či nikoliv, když osobou odpovědnou za splnění povinností, spojených mj. s odvodem poplatku ve správné výši a včas, je výhradně vlastník nemovité věci, resp. společenství vlastníků jednotek, nikoliv každý jednotlivý poplatník.

22. Může obec v OZV vyloučit ohlašovací povinnost ve vztahu k těm poplatníkům a plátcům, kteří k dříve zavedenému poplatku za komunální odpad splnili registrační povinnost s tím, že správce poplatku bude při správě poplatku vycházet dříve získaných údajů?

Uvedený postup je možný pouze v případě, kdy obec pro zdaňovací období roku 2022 obecně závaznou vyhláškou zavede namísto dosavadního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů dle ust. § 10b zákona o místních poplatcích, ve znění účinném do 31. 12. 2020, místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství dle ust. § 10e a násl. zákona o místních poplatcích, ve znění účinném od 1. 1. 2021, neboť tento poplatek je založen na obdobném principu jako rušený poplatek.